

Asia: VN/28937/2021

Työryhmän mietintö pienten riita-asioiden menettelystä

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Viite Lausuntopyyntöne

Asia Rovaniemen hovioikeuden lausunto pienten riita-asioiden menettelyä koskevasta työryhmän mietinnöstä

Yleistä

Hovioikeus pitää työryhmän mietintöä ja siinä olevia ehdotuksia kokonaisuutena arvioiden perusteltuina ja kannatettavina. On tärkeää, että oikeudenkäynnin kynnyistä pienissä riita-asioissa saadaan alennettua.

Kysymyksessä ei ole toiminnan tehostamis- tai säästöhanke. Kun uudella menettelyllä on tarkoitus parantaa oikeusturvaa, se tuo yleisille tuomioistuimille lisää tehtäviä ja siten kustannuksia. Uudistusta ei tule toteuttaa, ellei samalla huolehdita siitä, että pahoin jo entuudestaan ruuhkaantuneet yleiset tuomioistuimet saavat sen edellyttämät lisäresurssit.

OK 6 a luku

Työryhmän mietinnössä todetulla tavalla on tarkoituksenmukaisen oikeudenhoidon ja oikeusturvankin näkökulmasta perusteltua, että pienriitamenettelyä kokeiltaisiin pienessä asiaryhmässä ennen sen laajentamista muihin asioihin. Mikäli soveltamisalaa harkittaisiin myöhemmin laajennettavaksi muihin asiaryhmiin, tulisi pienten riita-asioiden menettelyä koskevien säännösten voimaantulon ja soveltamisalan laajentamisen välisen ajanjakson olla riittävän pitkä, jotta säännösten soveltamiskäytäntö ennättää vakiintua. Tällöin soveltamisalan laajennuksen yhteydessä voitaisiin ottaa huomioon soveltamiskäytännössä havaitut hyödyt ja haitat.

Pienriitamenettelyn asianosaiset olisivat todennäköisesti usein maallikkoja, jotka ajaisivat asiaansa itse tai sellaisen asiamiehen välityksellä, jolla ei ole oikeustieteellistä koulutusta. Tämän vuoksi tärkeää on, että asian vireillepanotavasta (sähköinen /muu tapa) riippumatta asianosaisia tulisi vireillepanovaiheessa ohjata laatimaan sellaisia haastehakemuksia, jotka sisältävät asian ratkaisemisen kannalta tarvittavat tiedot. Tämä vähentäisi haastehakemusten täydennyttämisen tarvetta ja edistäisi asian joutuisaa käsittelyä paitsi niissä tapauksissa, joissa asian käsittely päättyy yksipuolisen tuomion antamiseen, mutta myös niissä tapauksissa, joissa asian käsittelyä jatketaan.

Maallikoiden ajaessa pääsääntöisesti itse pienriita-asioita, aktiivisesta prosessinjohdosta ja ehdotetun 6 a luvun 10 §:n mukaisesta määräyksestä huolimatta on mahdollista, että kaikkiin olennaisiin seikkoihin tai todisteisiin ei vedota käräjäoikeudessa. Tämän vuoksi voidaan toisaalta pohtia myös sitä, onko preklusiota tarpeen soveltaa pienriita-asioissa lainkaan, kun otetaan huomioon, että jos asiassa esitetään runsaasti todistelua tai jos siihen liittyy hankalia näyttökysymyksiä, asian käsittely pienten riita-asioiden menettelyssä ei olisi lainkaan soveliasta (ehdotettu 6 a luvun 2 § ja s.73).

Hovioikeusmenettelystä pienriita-asioissa

Kun pienriitamenettelyssä annettavan tuomion perustelut ovat hyvin pelkistetyt ja kun näyttöä ei lainkaan selosteta tuomiossa, hovioikeudella voi olla vaikeaa arvioida käräjäoikeuden ratkaisun oikeellisuutta pelkän kirjallisen oikeudenkäyntiaineiston perusteella. Tämä voi johtaa jatkokäsittelyluvan myöntämiskynnyksen tarpeettomaan alenemiseen pienriitamenettelyssä käsittelyissä asioissa ja oikeudenkäynnin tarpeettomaan laajenemiseen ja lisääntyviin kustannuksiin hovioikeusvaiheessa. Tällainen kehitys olisi täysin vastoin pienriitamenettelyn yleisiä tavoitteita. Hovioikeudella tulisi siten olla mahdollisuus tutustua käräjäoikeuden todistelutallenteisiin pienriitamenettelyssä käsitellyissä asioissa muita asioita lievemmin perustein, esimerkiksi kun siihen syystä tai toisesta katsotaan olevan aihetta.

Hovioikeuden ratkaisun allekirjoittaminen

Hovioikeus pitää riittävänä sitä, että yksi monijäsenisen kokoonpanon jäsenistä allekirjoittaa ratkaisun kaikissa kokoonpanon ratkaisemissa asioissa.

Hovioikeuden lausunnon ovat valmistelleet hovioikeudenneuvos Kirsi Erkkilä ja hovioikeuden esittelijä Jimi Sillanpää.

Presidentti Jyrki Kiviniemi

Kansliapäällikkö Leena Saukkoriipi

Ålander Tuula
Rovaniemen hovioikeus